

ZENDEGI - SALAM

ضمیمه سبک زندگی روزنامه خراسان

دوشنبه ۱۸ بهمن ۱۳۹۵

۸ جمادی الاول ۱۴۳۸ • ۶ فوریه ۲۰۱۷

۶۹۰

مروری بر خاطره انگیز و متفاوت ترین تیتراژهای مجموعه های تلویزیونی

آبرنوستالژیک ها!

نداحیبی - اسم «هنر» که می آید، هر کسی طرفدار یک رشته و زمینه هنری است و نقش سلیقه هم پررنگ می شود. منتها برخی زیبایی های ماندگار، دیگر خیلی سلیقه ای نیست و یک جورهایی یک خاطره جمعی به حساب می آید که یک حس نوستالژیک شیرین و مشترک را منتقل می کند. هر نسلی، مجموعه ای از این خاطرات و فصل های مشترک را پس ذهنش دارد که هر بار یادی از آن ها می شود، غرق دنیای خیال انگیز روز های رقم خوردن آن خاطره ها می شود. مثلا کدام دهه شصتی است که با مرور و یادآوری تیتراژ قدیمی «برنامه کودک» یا سریال «اوشین» دلش هوایی نشود؟ از قضا امروز قرار است به بهانه اتمام سریال معمای شاه و محبوبیت تیتراژش با صدای گیرای سالار عقیلی، مروری داشته باشیم بر تیتراژهای جذاب مجموعه های تلویزیونی که در ذهن ها ماندگار شده اند. سعی کرده ایم در زندگی سلام امروز، خاطره زیباترین تیتراژها را زنده و عوامل موفقیت شان را بازگو کنیم. گرچه در سال های اخیر، تلویزیون در حال از دست دادن مخاطب است اما مرور این تیتراژها یادآوری می کند ظرفیت خلق آثار جذاب و خلاقانه در کشور ما چقدر بالاست و هنرمندان ما هروقت اراده کرده اند، موفق به آفرینش شاهکارهای ماندگار در زمینه های گوناگون از جمله ساخت «تیتراژ» شده اند. با ما همراه باشید.

نگاهی به سه گروه تیتراژ تلویزیونی

تیتراژ؛ یک شروع و پایان تاثیرگذار

«تیتراژ»، سرآغاز یا پایان بندی یک اثر تصویری در قالب فیلم یا سریال است. آغاز یا پایانی که یک جوهرهایی، تصویر اول یا آخری است که از اثر در ذهن مخاطب نقش می بندد و ماندگار می شود و حتی گاهی آن فیلم و سریال با تیتراژش به یاد آورده می شود. از آنجا که ریتم کنترل تلویزیون دست مخاطب است و تیتراژ آغازین یا پایانی، می تواند تعیین کننده باشد که مخاطب تلویزیون را خاموش کند یا به ادامه تماشا ترغیب شود، وجود یک تیتراژ خوش ساخت و تاثیرگذار، لازمه و ضرورت هر اثر هنری است. تیتراژها فرصتی هستند تا با عوامل سازنده هر اثر آشنا شویم، اما وقتی به تیتراژنه فقط به عنوان وسیله ای برای نمایش فهرست عوامل بلکه به عنوان یک اثر هنری با

موسیقی محور های ماندگار

کدام مجموعه تلویزیونی؟	زمان ساخت	کارگردان	بخشی از ترانه تیتراژ	آهنگساز	رمز موفقیت؟
زیر گنبد کبود (افاقی حکایتی)	۱۳۶۶	بهرام شاه محمدلو ایرج طهماسب	قصه گو قصه می گفت/ از کتاب قصه ها/ قصه های آشنا / قصه باغ بزرگ/ قصه گل قشنگ/ قصه شیر و پلنگ/ قصه موش ز رنگ...	بهرام دهقانبار	ریتم کودکانه و در عین حال نوستالژیک، بهره گیری از صدای کودکانه و ترانه ای کاملاً مرتبط با هدف و محتوای مجموعه
خونه مادر بزرگه	۱۳۶۶	مرضیه برومند	خونه مادر بزرگه هزار تا قصه داره/ خونه مادر بزرگه شادی و غممه داره/ کنار خونه ما همیشه سبزه زاره/ دشت هاش پر از بوی گل/ اینجا همش بهاره...	مرضیه برومند	یک ترانه ریتمیک و شاد و به لحاظ محتوا، غنی و پر معنا با صدا و همخوانی شخصیت های اصلی مجموعه، شامل مادر بزرگه و مخمل و نوک سیاه و نوک طلا
روزگار جوانی	۱۳۷۷	شاپور قریب اصغر توسلی	مثل یک رنگین کمون هفت رنگ/ سرگذشت زندگیمون رنگ رنگ/ ای صمیمی قدیمی همقطار/ در دل شب شنیم عشقی بکار	ساسان جمالیان	استفاده از صدای یک خواننده نوظهور به نام محمدرضا عیوضی، ترانه ای قوی از ابوالفضل عزیزی و باز تاب دغدغه ها و بیم و امید های نسل جوان در تیتراژ پایانی
خط قرمز	۱۳۸۰	قاسم جعفری	به امید یه هوای تازه تر/ گفتیم از رفتن و خوندیم از سفر/ می خواستیم مثل پرند هه باشیم/ آسمونو خنس کره ها باشیم	پیروز ارجمند	انتخاب ترانه با توجه به مضمون جوان پسند سریال، استفاده از موسیقی ریتمیک و پر هیجان نه تنها در تیتراژ سریال بلکه به عنوان مانگنک در لحظات حساس قصه
محلّه بنده نواز	۱۳۸۴		یه شهر سبز دلنوا/ دامن کوه و دشت ناز/ بگی نگی رو به فراز/ اون طرف پل نیاز / تو کوچه سوز و گداز/ بن بست راز/ محله بنده نواز...	مجید اخشابی	ترانه قوی علی معلم، استفاده از امکانات موسیقی دیجیتال و ریتم پویا و جذاب
مرگ تدریجی یک رویا	۱۳۸۵ تا ۱۳۸۷	فریدون جیرانی	چشم بسته است/ جهانم شکل خوابه/ عذابه / اضطرابه اضطرابه / روبه روم دیواری از غم/ دیواری از سنگ	کارن همایون فر	وقتی یک خواننده جسور و خوش فکر سبک راک مثل رضا یزدانی و یک آهنگساز کاربلد و استثنایی مثل کارن همایون فر یا به عرصه تیتراژ می گذارند، یک تیتراژ خاص با حال و هوای روشنفکرانه تولید می شود
مدار صفر درجه	۱۳۸۶	حسن فتحی	وقتی گر بیان عدم با دست خلقت می درید/ وقتی ابد چشم تو را پیش از ازل می آفرید/ وقتی زمین نان تو را در آسمان ها می کشید/ وقتی عطش طعم تو را با اشکهایم می چشید/ من عاشق چشمت شدم نه عقل بود و نه دلی/ چیزی نمی دانم از این دیوانگی و عاقلی	فریدین خلعتبری	یک مجموعه با شکوه تاریخی با مضمونی عاشقانه و شخصیت هایی باورپذیر با یک تیتراژ پرطمطراق از کستران و صدای تکنیکی و محزون علیرضا قربانی که شکوه تراژیک و عاشقانه محتوای سریال را متجلی می کرد. ترانه ای با فراز و فرودهای عاشقانه از یکی از بهترین ترانه سرایان کشور افشین بدالهی
ساختمان پزشکان	۱۳۹۰	سروش صحت	به وقتایی چه خوشعاشی، به وقتایی دلت تنگه/ توکی حرفا تو می فهمه، یکی انگار از سنگه/ چه آسون بهتری می شی، چه آسون تر یه بیهوده/ چرا سر در گمی امروز، تا بوده همین بوده...	سیروان خسروی	سبک سبک خسروی در دهه نود حسابی گل کرد و هوادارانش برای آلبوم ها و کنسرت ها هاش سر و دست می شکستند. این خیل عظیم مخاطب نوجوان در دهه های مناسبی شد برای سریال طنز ساختمان پزشکان. تیتراژ پایانی این سریال با صدای سیروان و یک تنظیم مفرح و امیدوارانه تبدیل شد به برگ برنده ساختمان پزشکان برای جذب مخاطب
معمای شاه	۱۳۹۴	محمدرضا وزیری	ایران، فدای اشک و خنده تو/ دل پر و تپنده توکی فدای حسرت و امید/ راهایی رننده تو/ راهایی رننده تو/ ایران اگر دل تو را شکستند/ تو را به بند کینه بستند / چه عاشقانه بی نشانی که ای درد تو نشستند	بابک زرین	معمای شاه باید ۹۵ قسمت مخاطبان را حفظ می کرد. این که چه قدر از پس این کار برآمده جای بررسی دارد اما شکی نیست که صدای سالار عقیلی در تیتراژ و نماهنگ ها به این مجموعه هویت جذابی داده است. سالار عقیلی خواننده ای مردمی است که از پس سرودهای حماسی و ملی مهینی به خوبی برمی آید و در معمای شاه نیز با تمام توان سروده زیبای افشین بدالهی را اجرا کرده است

ایده محورهای خوش ساخت

کدام مجموعه تلویزیونی؟	زمان ساخت	کارگردان	ایده موفقیت آمیز
همسران	۱۳۷۳	بیژن بیرنگ مسعود رسام	تیتراژ با روشن و خاموش شدن دکمه های آسانسور محل کار علی و کمال آغاز و سپس با قدم های این دو همراه می شد تا پس از سوار شدن به اتوبوس و تا کسی، با عجله و یا سلاسه سلاسه به خانه برسند؛ یعنی لوکیشن اصلی سریال. به نوعی مخاطب همراه با نقش های اصلی قصه یا به خانه همسران می گذاشت و قصه شروع می شد. این ایده ساده همواره با موسیقی بهرام دهقانبار که ترکیبی از موسیقی پاپ و سنتی یا به کارگیری تحسین برانگیز ساز ساکسیفون و سولوی تار باعث شد این تیتراژ ماندگار و خواستنی شود
در پناه تو	۱۳۷۴	حمید لخبند	تیتراژ این سریال پر طرفدار که اواسط دهه هفتاد پخش می شد، با صدای پرندگان دریایی و نمایش دختر نقش اول سریال با چادری در باد و در کنار ساحل دریا شروع می شد. ایده ای که حرکت و پویایی شخصیت های اصلی داستان را به نمایش می گذاشت. موسیقی حمیدرضا رضایی به تاثیرگذاری این تصویر کمک شایانی می کرد. این قاب تا سال ها در ذهن مخاطبان باقی ماند
خانه سبز	۱۳۷۵	بیژن بیرنگ مسعود رسام	«به نظر من یک خونه هر جایی می تونه باشه، می تونه بالای یک ساختمان بلند باشه، می تونه توی یک کوچه قدیمی که زیر یک بازارچه است باشه، می تونه بزرگ یا می تونه کوچیک باشه، می تونه برای هر کس مفهومی داشته باشه یا هر رنگی داشته باشه، می تونه به رنگ آجر یا به رنگ شیشه و سنگ باشه، می تونه به رنگ قرمز یا به رنگ ... ولی من یا بهتر بگم ما معتقدیم خونه هر چی که باشه باید سبز باشه. بله سبز و همیشه سبز، این جملات با صدای جادویی خسرو شکیبایی و تصاویر خانه های شهر و موسیقی بهرام دهقانبار و ظاهر شدن باز یگران اصلی در یک پنجره سبز، تم اصلی تیتراژ سریال خانه سبز بود.
من یک مستاجر	۱۳۸۳	پریرسا بخت اور	تیتراژ هماهنگ با نام و محتوای سریال بود. ساسان توکلی فارسانی با طرافات از هرج و مرج موجود در بین اهالی ساختمان زمانه خاتم بهره برده بود و بازی سایه شخصیت ها روی دیوار، هماهنگ با آهنگسازی امید کرمانی، تیتراژی شلوغ پلوغ اما جذاب را شکل داده بود.
خانه به دوش - متهم گر بخت	۱۳۸۳، ۱۳۸۴	رضا عطاران	خانه به دوش و متهم گریخت که در عرض دو سال در ماه رمضان پخش شد به دلایل بسیار از جمله تیتراژ شروع، محبوب و به یاد ماندنی شد. تیتراژ هر دو مجموعه اثر ساسان توکلی فارسانی است که از بنیان گذاران تیتراژهای نوین و با شناسنامه در ایران است. در تیتراژ خانه به دوش، حرکات خنده دار پرندگان با موسیقی هماهنگ بود و تیتراژ متهم گریخت با صدای عطاران و مدرس، روی تصاویر خیابان های شلوغ تهران، سرگردانی در پی خوشبختی را روایت می کرد.

خارجی های محبوب

کدام سریال؟	سال پخش	کشور سازنده	رزم موفقیت
پویانمایی «آنه یا موهای قرمز»	اواخر دهه هفتاد	ژاپن	آنه! تکرار غریبانه روزهایت چگونه گذشت، وقتی روشنی چشم هایت در پشت پرده های مه آلود اندوه، پنهان بود. با من بگو از لحظه لحظه های میهم کودکی ات، از تنهایی معصومانه دست هایت. آبا می دانی که در هجوم درد ها و غم هایت و در گیر و دار دوران ملالت بار زندگیت، حقیقت روایی در چاه زلال نقره ای نهفته بود؟» این دکلمه زیبا با صدای بی نظیر نمر... مدقالجی، ایده تیتراژ پویانمایی آن شری بود که با موسیقی ریچارد کلایدرمن برای مخاطبان ایرانی، ماندگار شد.
پزشک دهکده	دهه هشتاد	آمریکا	«من یک پزشک اهل بوستون هستم، در شهر خدوم مرا به عنوان یک پزشک زن نپذیرفتند، این بود که به این داشنتی، خیال انگیز و پرشور ساخته است. این مجموعه در بجهای است به سوی داستان زندگی، چند دهه قبل، شانس زندگی من است.» این جملات از زبان، دکتر کوپین، شخصیت اصلی پزشک دهکده با صدای زیبای زهره شکوفنده بیان می شد و یک موسیقی تاثیرگذار با الهام از فضای وسترن داستان، اثر ویلیام اولوایز این تیتراژ مونولوگ محور را شکل می داد.
داستان زندگی هانیکو	دهه شصت	ژاپن	«زندگی منشوری است در حرکت دورا؛ منشوری که بر تو پر شکوه خلقت با رنگ های بدیع و دلفریبش آن را دوست هنگام پخش سریال هانیکو خیابان ها خلوت می شد و این دکلمه را جوان ترها از حفظ در محافل مختلف بازخوانی می کردند. هماهنگی سختی های زندگی هانیکو با شرایط زندگی بسیاری از مخاطبان، جملات آغازین این مجموعه را با همدات پنداری مخاطب همراه می کرد.
پوآرو	دهه هفتاد	انگلستان	داستان های پوآرو، کارآگاه محبوب و همه فن حریف بلژیکی، بینندگان پر و پا قرصی داشته دارد. تیتراژ این مجموعه درام که از موسیقی دلنشین با تلفیق ابهام، کنجکاوی و ترس بهره می گرفت، هنوز هم یادآور قصه های پر رمز و راز پوآرو است. کریستوفر گاتینگ، آهنگساز خوش فریحه که متخصص آهنگ سازی برای سینما و تلویزیون است و جایزه های متعددی از آن خود کرده، با ساخت موسیقی این تیتراژ، شهرت این سریال را دو چندان کرد.
لبه تاریکی	اواخر دهه شصت	انگلیس	یکی از تیتراژهای ماندگار خارجی در ذهن دهن شصتی ها، تیتراژ مجموعه لبه تاریکی است. یک سریال پلیسی معمایی به سفارش شبکه بی بی سی که موسیقی تاثیرگذار اریک کلیپتون و مایکل کارمن که با تصاویری میهم و مرموز همراه شده بود، تیترازش را ماندگار کرد.